

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ještě jednou k možnosti rejstříkových soudů přezkoumávat platnost usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace

Judikatura a doktrína vychází dlouhodobě z předpokladu, že usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace je platné,[1] dokud jeho neplatnost nevysloví soud.[2] Ust. § 192 odst. 1z. o. k., § 429 odst. 2 z. o. k. a § 663 odst. 2 z. o. k. přitom shodně stanoví, že nebyl-li podán návrh na vyslovení neplatnosti tohoto usnesení, popřípadě nebylo-li mu vyhověno, nelze již jeho platnost posuzovat,[3] a to ani v řízení o žalobě o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, a ani jako prejudiciální otázku v jakémkoliv jiném řízení.[4] Důvodem je skutečnost, že připustit možnost rozhodnout o neplatnosti usnesení, jehož neplatnosti se žádná z oprávněných osob v zákonné lhůtě nedovolala, bez časového omezení, by bylo v rozporu se zásadou právní jistoty.[5] Výjimky může stanovit zvláštní právní předpis.

Tímto zvláštním předpisem je podle mého názoru třeba rozumět především zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Byť recentní úprava nepřevzala § 131 odst. 8 ObchZ[6] (resp. § 183 odst. 1 ObchZ či § 242 odst. 2 in fine ObchZ), který výslovně normoval: *„Jestliže nebyla podána návrh na neplatnost usnesení valné hromady podle odstavce 1 nebo 2 anebo jestliže nebyla úspěšná, lze jeho platnost přezkoumávat jen v rejstříkovém řízení, ve kterém soud rozhoduje o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku“*, je možno pravomoc rejstříkového soudu přezkoumávat platnost těchto usnesení (a to bez časového omezení) v mezích, které zvláštní povaha tohoto řízení připouští (viz registrační princip ovládající toto řízení i nadále),[7] **dovodit z § 90 odst. 1 veř. rej.,[8] které normuje:** *„Nebyl-li návrh na zápis odmítnut podle § 86, rejstříkový soud zkoumá, zda údaje o skutečnostech, které se do veřejného rejstříku zapisují, vyplývají z listin, které mají být k návrhu doloženy, a zda navrhované jméno není zaměnitelné s jiným již existujícím zapsaným jménem, popřípadě není-li klamavé.“*

Nejvyšší soud k témuž závěru dospěl již v usnesení ze dne 4. 4. 2000, sp. zn. 29 Cdo 2811/99 ve vazbě na § 200b odst. 2 o. s. ř., kdy ještě § 131 odst. 8 ObchZ neplatil, srov. *„Soud není oprávněn přezkoumávat platnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným jinak, než postupem podle § 131 obchodního zákoníku. Výjimku z této zásady zakládá zákon pouze pro rejstříkový soud, který je podle § 120 odst. 2 a § 200b odst. 2 občanského soudního řádu povinen zkoumat v řízení o provedení zápisu do obchodního rejstříku, zda jsou splněny předpoklady pro povolení zápisu požadované právními předpisy, tedy i zda bylo usnesení valné hromady, v jehož důsledku má být povolen zápis do obchodního rejstříku, přijato platně.“* Podpůrně lze argumentovat dále jednak důvodovou zprávou k zákonu o obchodních korporacích (resp. k zákonu o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob), která nikterak nenaznačuje, že by v nových poměrech mělo dojít k odklonu od výše uvedeného pravidla, jednak zněním § 192 odst. 1 z. o. k. (resp. § 429 odst. 2 z. o. k. a § 663 odst. 2 z. o. k.), který sám výslovně počítá s tím, že zvláštní právní předpis (zde § 90 odst. 1 veř. rej.) může stanovit další případy, kdy lze přezkoumávat platnost usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace.

Jinými slovy, úpravu přezkumu platnosti usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace uvedenou v zákoně o obchodních korporacích zákonodárce, jak vidno, již od samého počátku nekoncepoval jako

výlučnou. Dále srov. kupř. § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. [279/2003](#) Sb. o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZMTR“), podle kterého platí, že: „Správce je povinen právně jednat za účelem zabránění snížení hodnoty nebo zmenšení zajištěného majetku, zejména dovolávat se neplatnosti právního jednání učiněného obviněným v rozporu se zákazy, jež mu byly uloženy rozhodnutím o zajištění majetku podle trestního řádu.“ V případě zajištění podílu v obchodní korporaci v trestním řízení tak správce může podat žalobu na neplatnost usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace *bez časového omezení*, shora citované ustanovení totiž správce v tomto směru žádnou lhůtou neomezuje [§ 10 odst. 1 písm. c) ZVZMTR je tedy oním zvláštním předpisem ve smyslu § 192 odst. 1 z. o. k., resp. § 429 odst. 2 z. o. k. a § 663 odst. 2 z. o. k.]. V uvedeném případě není navíc ani třeba prokazovat naléhavý právní zájem na takovém určení, neboť ten již vyplývá z právního předpisu (srov. formulaci „Správce **je povinen** zejména dovolávat se neplatnosti právního jednání učiněného obviněným v rozporu se zákazy, jež mu byly uloženy rozhodnutím o zajištění majetku podle trestního řádu“). **A konečně lze argumentovat i § 79e trestního řádu novelizovaným zákonem č. 55/2017 účinným od 18. 3. 2017, který stanoví, že právní jednání učiněné v rozporu se zákazy je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. Jinými slovy, podle tohoto ustanovení je usnesení valné hromady (jediného společníka) obchodní korporace přijaté v rozporu se zákazy uloženými orgány činnými v trestním řízení neplatné (absolutně), aniž by bylo třeba se této neplatnosti jakkoliv dovolávat. I z tohoto důvodu je evidentní, že úprava přezkumu platnosti usnesení valné hromady obchodní korporace zakotvená v trestních předpisech je v poměru speciality k úpravě uvedené v zákoně o obchodních korporacích.**

Shodný názor zastává i Walder: „Všechny předběžné otázky musí rejstříkový soud vyřešit sám, byť v omezeném rozsahu danou registrační zásadou podle § 90 a § 92 zák. o veř. rejstřících. Ani skutečnost, že byla podána žaloba na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti (nebo jiného nejvyššího orgánu právnické osoby), na základě kterého či kterých požaduje navrhovatel provedení změn zápisu ve veřejném rejstříku, nebrání tomu, aby v rámci zkoumání naplnění zákonných předpokladů pro provedení požadovaného zápisu rejstříkový soud sám i posoudil platnost usnesení valné hromady společnosti.“[9]

Opačné stanovisko formuloval např. Sum[10] následujícím způsobem: „Zabýváme-li se otázkou, nakolik je možný přezkum platnosti usnesení valné hromady v rejstříkovém řízení, je třeba předně zvážit, jakým právní předpisem se řízení ve věcech obchodního rejstříku řídí. Tímto právním předpisem je v první řadě zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob („zákon o veřejných rejstřících“). Tento zákon je tak ve vztahu k ZOK výše zmíněný jiný právní předpis, který by mohl stanovit právo rejstříkového soudu přezkoumávat v rámci rejstříkového řízení platnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným či akciové společnosti.

Jsem však toho názoru, že ani zákon o veřejných rejstřících takovouto možnost přezkumu nestanoví. Zákon o veřejných rejstřících sice na několika místech operuje s tím, že se lze dovolat neplatnosti rozhodnutí valné hromady (viz kupř. § 10 a § 79 zákona); žádné z těchto ustanovení však neumožňuje soudu vyslovit neplatnost usnesení valné hromady v rámci řízení o zápisu do obchodního rejstříku.

Možnost přezkumu platnosti usnesení valné hromady v rámci rejstříkového řízení není zakotvena ani v zákoně č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, který mimo jiné upravuje řízení ve statusových věcech obchodních společností. Ani tento zákon proto není výše zmíněným „jiným právním předpisem“, ze kterého by mohl rejstříkový soud dovodit svoji pravomoc k přezkumu platnosti usnesení valné hromady v průběhu rejstříkového řízení.

Vzhledem k výše uvedenému jsem proto přesvědčen, že rejstříkový soud není nadále oprávněn přezkoumávat platnost usnesení valné hromady v rámci zápisu skutečností z nich plynoucích do

obchodního rejstříku.“

Pakliže rejstříkový soud při posuzování skutečností dle § 90 odst. 1 veř. rej. v odůvodnění svého rozhodnutí konstatuje, že usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace je neplatné a návrh na provedení zápisu rozhodné skutečnosti do veřejného rejstříku z tohoto důvodu zamítne, nepředstavuje tato okolnost překážku věci pravomocně rozhodnuté pro řízení, ve kterém bude soud posuzovat platnost dotčeného usnesení dle § 85 písm. a) z. ř. s. (jež navazuje na úpravu uvedenou v zákoně o obchodních korporacích),[11] neboť rejstříkový soud si posuzuje platnost předmětného usnesení toliko jako otázku předběžnou. Soud v řízení dle § 85 písm. a) z. ř. s. tedy není ani přirozeně tímto právním názorem rejstříkového soudu vázán (§ 135 odst. 2 o. s. ř.), protože se neodrazil ve výroku jeho rozhodnutí.[12] Rozhodnutí soudu vydané v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace dle § 85 písm. a) z. ř. s. ve věci samé pro rejstříkový soud však závazné je (§ 27 z. ř. s.). V důsledku této skutečnosti je rejstříkový soud povinen v intencích § 78 *in fine* veř. rej. ve spojení s § 79 veř. rej. zahájit *ex officio* řízení (lhůtou 3 let přitom není vázán, ta se týká případu, kdy se na rozhodnutí nejvyššího orgánu obchodní korporace hledí jako by nebylo přijato, tj. rozhodnutí nicotného) k dosažení shody mezi skutečným stavem a zápisem skutečnosti založené rozhodnutím nejvyššího orgánu obchodní korporace, na to jej upozorní soud, který v řízení dle § 85 písm. a) z. ř. s. rozhodl, že napadené usnesení není neplatné (§ 80 veř. rej.). Stejně závěry se prosadí *mutatis mutandis* i tehdy, kdyby rejstříkový soud dospěl k závěru, že předmětné usnesení je platné[13] a zápis rozhodné skutečnosti do veřejného rejstříku by provedl, avšak soud v řízení dle § 85 písm. a) z. ř. s. by jej následně prohlásil za neplatné.

Navzdory výše řečenému Nejvyšší soud vydal dne 22. 2. 2017 pod sp. zn. 29 Cdo 1104/2016 usnesení, kde dospěl k opačnému (dle mého soudu nesprávnému) závěru, a to sice, že: „*Zákon o obchodních korporacích oproti obchodnímu zákoníku (srov. § 131 odst. 8 obch. zák.) neumožňuje rejstříkovému soudu přezkoumat platnost usnesení valné hromady v rejstříkovém řízení, ve kterém soud rozhoduje o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku (srov. § 192 odst. 1 z. o. k.). Úpravu obdobnou ustanovení § 131 odst. 8 obch. zák. přitom neobsahuje ani zákon o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob (a není tudíž jiným právním předpisem předvídaným § 192 odst. 1 z. o. k.).*

Z řečeného se podává, že rejstříkovému soudu nepřísluší v rejstříkovém řízení posuzovat platnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným, a to ani v řízení o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku. Naopak k vadám, pro které se na usnesení valné hromady hledí, jako by nebylo přijato (srov. zejména § 45 odst. 1 a 2 z. o. k. a § 245 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku), rejstříkový soud přihlédnout musí.“

V této souvislosti je třeba poukázat na důvodovou zprávu k zákonu č. 370/2000 Sb., který do obchodního zákoníku vložil předmětné ustanovení § 131 odst. 8, v níž se uvádí: „V § 131 se v novém odstavci 8 řeší vztah řízení o neplatnosti valné hromady a řízení před rejstříkovým soudem.

Zakotvuje se dosud jen judikovaná zásada, že v případě, že nebyla podána žaloba na neplatnost usnesení valné hromady, může platnost takového usnesení přezkoumávat pouze soud v rejstříkovém řízení. Postup, kdy by bylo možno zpochybnit platnost usnesení kdykoli, bez časového omezení, by byl v příkrém rozporu se zásadou ochrany třetích osob jednajících v dobré víře (např. při nabytí obchodního podílu nebo akcií na zvýšení základního jmění osobami stojícími mimo společnost).“

Mám tedy za to, že § 131 odst. 8 obchodního zákoníku v otázce možnosti rejstříkového soudu přezkoumávat platnost usnesení valné hromady obchodní společnosti nic nového nepřinesl. Tuto možnost totiž rejstříkové soudy v této době již měly v rámci obecné úpravy rejstříkového přezkumu (viz § 120 odst. 2 a § 200b odst. 2 občanského soudního řádu). To znamená, že ust. § 131 odst. 8 tak

jen zakotvilo (v té době již známou zásadu), že kromě řízení o neplatnosti usnesení valné hromady a rejstříkového řízení nelze platnost usnesení valné hromady zkoumat v jiném řízení.

Nejvyšší soud tak dle mého názoru v citovaném rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 1104/2016 nevyložil ústavně konformním způsobem § 90 odst. 1 veř. rej., pokud dospěl k závěru, že zákon o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob nelze považovat za jiný právní předpis ve smyslu § 192 odst. 1 z. o. k., § 429 odst. 2 z. o. k. a § 663 odst. 2 z. o. k. V praktické rovině tento právní názor Nejvyššího soudu totiž znamená, že rejstříkové soudy by musely do veřejného rejstříku ovládaného sic! zásadou materiální publicity (§ 8 veř. rej.) zapisovat i skutečnosti, které již na první pohled odporují zákonu, zakladatelskému právnímu jednání a dobrým mravům. Jinými slovy, rejstříkové soudy by nemohly (byť by jim takový rozpor byl zřejmý z úřední činnosti či z listin předložených samotným navrhovatelem k zápisu) návrh na zápis, změnu či výmaz zapisovaného údaje nově zamítnout. Takový výklad se neslučuje s materiálním pojetím právního státu, a proto je třeba jej odmítnout.

Mgr. Vladimír Janošek, Kobylí*,
advokátní koncipient

Autor působí v obchodní společnosti Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s.r.o. Tento článek není oficiálním stanoviskem advokátní kanceláře.

[1] Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1870/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3092/2012 či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3899/2015, Rada, I. Neplatnost a nicotnost usnesení (nejen) valné hromady. Právní rádce, 2009. č. 1, Dědič, J. K právní povaze usnesení valné hromady v rekodifikaci soukromého práva. Obchodněprávní revue, 2011. č. 11 či Čech, P. Ještě k neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady. Právní rádce, 2009. č. 4, Dvořák, T. Neplatnost usnesení členské schůze družstva. Právní rozhledy, 2002, č. 2, Eliáš, K. K právní povaze usnesení valné hromady. Právní rozhledy, 1999. č. 12 a Josková, L. Napadení usnesení valné hromady společníkem podle zákona o obchodních korporacích. Obchodněprávní revue, 2013. č. 2, atd.

[2] Ledaže by trpělo vadami zakládajícími jeho nicotnost, potom nevyvolává žádné účinky již od samého počátku a není nezbytné, aby nicotnost usnesení vyslovil soud, viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Odo 1060/2006 citované in Dědič, J. Neplatnost a nicotnost rozhodnutí valné hromady. Část podniku ve smyslu § 69a ObchZ. Obchodně právní revue, 2009. č. 5.

[3] Tyto závěry se neuplatní ve vztahu k usnesením, na která se hledí, jako kdyby nebyla přijata (§ 45 odst. 1, 2

z. o. k.) K nicotnosti u nich soud přihlíží z úřední povinnosti kdykoliv, aniž by byl vázán jakýmkoliv lhůtami, s jedinou výjimkou, a to je zahájení rejstříkového řízení z moci úřední dle § 79 veř. rej. k dosažení shody mezi skutečným stavem a zápisem skutečnosti založené rozhodnutím nejvyššího orgánu obchodní korporace, které uplynutím tří let ode dne zápisu skutečností založených rozhodnutím nejvyššího orgánu obchodní korporace zahájit z důvodu nicotnosti předmětné

rozhodnutí nelze. V případě, že je však zahájeno řízení na návrh, toto omezení se neplatí (a contrario).

[4] Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 378 či Lasák, J., Pokorná, J., Doležil, T., Čáp, Z. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1019. Dále srov. závěry judikatury, viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2005, sp. zn. 29 Odo 312/2004, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2005, sp. zn. 29 Odo 941/2004, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2007, sp. zn. 29 Odo 255/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 2997/2010 či obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2013, sp. zn. 21 Cdo 626/2012.

[5] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 1999, sp. zn. 1 Odon 101/97.

[6] Na tuto právní otázku naráží Nejvyšší soud v usnesení ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 29 Cdo 649/2015: „V další fázi řízení odvolací soud posoudí, zda – s ohledem na znění § 192 odst. 1 in fine ZOK – zákon č. [304/2013 Sb.](#), o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, nebo jiný právní předpis zakládá rejstříkovému soudu v řízení ve věcech obchodního rejstříku oprávnění přezkoumávat platnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným.“

[7] Walder, I. Změnil se od 1. 1. 2014 rozsah přezkumu prováděný rejstříkovými soudy v řízení o návrhu na zápis změn do veřejných rejstříků? Rekodifikace & praxe, 2014. č. 11.

[8] Odkláním se tedy od závěru, který jsem dříve formuloval [Janošek, V.: Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. Obchodněprávní revue, 2015. č. 5], a to sice, že tak rejstříkový soud může učinit jen k návrhu účastníka a nikoliv ex officio, a jen dokud neuplynula zákonná lhůta pro jeho napadení, resp. dokud nebylo o takovém návrhu rozhodnuto.

[9] In Lavický, P. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné. Praktický komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. výklad k § 85 veř. rej.

[10] Sum, T. Rozsah přezkumné činnosti soudů v rejstříkovém řízení. Epravo.cz. Článek ze dne 3. 8. 2015

[11] Analogicky srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2008, sp. zn. 29 Odo 1271/2006.

[12] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1454/2009.

[13] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 1997, sp. zn. I Odon 61/96.

[*] Aktualizace textu 11.4.2017

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Notářský zápis s přímou vykonatelností ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Nestačí „mít systém“ aneb povinnosti veřejnoprávních původců při přechodu na atestovaný eSSL](#)
- [Právní důsledky aplikace českého sociálního zabezpečení při absenci výjimky dle čl. 16 nařízení \(ES\) č. 883/2004](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulační priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Dělení, převod a přechod podílu v s.r.o.](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)

- [Promlčení před splatností? Kritická analýza judikatury Nejvyššího soudu k tzv. actio nata](#)
- [Výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f\) a g\) zákoníku práce a jejich aplikační rozdíly - 1. díl](#)